

ZŠ Jihlava, Demlova 32

Tým: Petra Brunová, Matěj Fejt, Michal Němec, Kamil Wiesner

Jiří Nosek (pamětník) - reportáž

Petra:

Pan Jiří Nosek se narodil v roce 1933 ve vesničce Urbanov na Vysočině. Pochází z nábožensky založené rodiny, jeho víra ho provázela po celý život doslova v dobrém i ve zlém.

O svém dětství vypráví rád, i když patří ke generaci, která zažila druhou světovou válku. Pan Nosek například vzpomíná, jak v Urbanově museli vystěhovat školu pro mládež z Hitlerjugend.

NAHRÁVKA 8:38 – 9:28

Pamětník:

„Teďka najednou přišla taková ta invaze z Jihlavy, že zkrátka potřebují okamžitě ze dne na den uvolnit školu. Tak my jsme ráno, místo do školy, tak jsme šli tam k sousedům. Tam nebylo nic. Tam byla prázdná, nebo teda obytné prostory. Tak jsme si vzali, oni tam na dvoře, to byl hospodářský objekt, tak na dvoře zrovna měli vyrovnaný bedýnky na brambory, jak se do toho dávaly brambory. Tak každé jsme si bafl jednu bedýnku, na jednu jsme si sedli, druhou jsme měli na klíně, támhle aktovku vedle sebe a už bylo vyučování.“

NAHRÁVKA 11:37 – 11:56

Pamětník:

„Kamení lítalo, oni nás hnali, ale pak se to vyměnilo v tom, že my jsme je hnali kus, takovej kilometr, ty děcka zkrátka jsme vyhnali z domu, protože to je naše vesnice a to si nenecháme vzít a to je naše škola. Pan řídící, když se to dozvěděl, tak z toho byl div živej, protože to byla provokace veliká ve skutečnosti.“

Petra:

Konec války zažil pan Nosek coby student měšťanské školy v Telči. Po válce se chystal pokračovat na gymnáziu. Příjímací zkoušky sice udělal, ale ke studiu nakonec nemohl nastoupit. Naše republika měla totiž už za sebou únor 1948, tedy komunistický převrat, a chlapci ze silně věřící rodiny nebylo doporučeno studium pro nedostatek talentu. Začal tedy studovat vyšší zdravotní školu v Jihlavě, na což dodatečně nevzpomíná z hořkostí, ale s úsměvem.

NAHRÁVKA 36:08 – 36:48

Pamětník:

„Víte, to už mě taková ta bolest, té křivdy, která mě jako z dřívějšího dětství pořád pronásledovala, takže mě to vůbec jako, já už jsem na to otrnul. Zvykl jsem si, jedno mi to nebylo, no ale. Tak jsem chodil na tu zdravotní školu, jenomže tam nás potom, to bylo čtyřleté studium na té sociálně zdravotní škole, no a tak tam nás potom bylo sedm kluků. To víte, to jsme byli vzácné drahokamy mezi samejma holčkama.“

Petra:

Po absolvování školy nenastoupil hned do praxe, musel si totiž odbyť povinnou vojenskou službu. I v tomto případě režim nezapomněl na jeho původ a pan Nosek byl povolán k oddílu PTP, tedy k Pomocnému technickému praporu, kam se dostávali často chlapci z nepohodlných, kádrově nespolehlivých rodin. Dvouletá vojna se mu nakonec protáhla na tři dlouhé roky. Po návratu z vojny už mohl nastoupit do zaměstnání. Začal pracovat jako ošetřovatel ve Státní psychiatrické léčebně v Jihlavě, kde poznal i svou budoucí ženu. Ve zdravotnictví se pak pohyboval po celý život.

Petra:

Po návratu do Jihlavy se pan Nosek stýkal s přáteli, které znal už z dob studií, s některými z nich ministroval v kostele svatého Ignáce. Tato skupina se však brzy ocitla v hledáčku komunistického režimu. Došlo i na zatčení pro podezření z protistátní činnosti. Pan Nosek byl vězněn ve vazební věznici v Jihlavě a podstoupil zde mnoho výslechů, na které dodnes vzpomíná.

NAHRÁVKA 47:08 – 49:20

„ Čili jsem byl zatčenej a dostal jsem se do vazby, v té vazbě jsem strávil šest měsíců. A to bylo radostný! Vozili nás, to teda bylo opravdu dost přísný, vozili nás na výslechy vždycky v uzavřený, takový jako jsou dneska ty dílny, tak v takových vozech nás převáželi a vezli na náměstí a Hlubokou ulicí dolů, kolem kostela a tam dole, co dneska je magistrát, tak tam dole bylo to hlavní vyšetřovací oddělení. Tak tam nás vyšetřovali. Všelijak. Snažili se z nás dostat, abychom jim přikývli na to, co oni sestavili. Já jsem jim pořád říkal: „ Prosím pěkně, nezlobte se ale já nevím, o čem mluvíte. Já vůbec nevím, o co jde.“ Tak jsem dostal za to, že jsem se takhle vyjádřil. To znamená, oni to brali, jako že lžu, tak mi přitvrdili. Posadili mě do křesla – to dodneška, když na tohleto se vzpomene, na tohleto téma, tam v té Hluboké ulici, říkali tomu, pak jsem se to dozvěděl od dozorců, říkali tomu do takové točny, do křesla mě posadili, připnuli a natáčeli mě na bok a vyslychali. Pak hlavou dolů, no a třeba čtvrt hodiny, dvacet minut a takhle mě točili na tom křesle a chtěli ze mě dostat tu jejich pravdu a pro mě velikou lež. A já jsem zkrátka řekl, že ne. A tak se to odehrávalo, střídalo ve dne, pak to zkoušeli v noci. Probudili vás a odvezli, aby se zkrátka působilo na psychiku lidskou.“

Petra:

Když byl vězněn, tak mu nejvíce pomohla právě jeho víra a dobré rodinné zázemí. Z vězení byl sice nakonec propuštěn, ale byl mu zakázán pobyt a

práce v Jihlavě a v důsledku toho musel odejít do Ostravy do tamních dolů. Na Ostravsku strávil nakonec 12 let svého života, než se mohl vrátit na rodnou Vysočinu.

A jak je na tom pan Nosek dnes? Na doby minulé nevzpomíná ve zlém, se vším se již dávno smířil. S jedním z dozorců, kteří ho hlídali, měl i zajímavé osobní setkání.

NAHRÁVKA 1:07:36 – 1:08:41

„ A tuhle ten dědeček ke mně přešel. Teď já se dívám a říkám si, kdo to je, kdo to je. A až na mě promluvil, podle hlasu, tak jsem říkal: „ Prosím vás, můžu se vás zeptat, nedělal jste svoji službu jako dozorce ve věznici?“ A on říká: „ No to víte, že jo, proto za váma jdu.“ Přišel za mnou, pěkně jsme si popovídali a jemu se ulevilo, protože on přišel a říkal: „ Víte, mě to tížilo strašně, protože jsem viděl, jak dostáváte na frak, záhul a nevíte ani, o co jde. Mně vás bylo líto. A proto teď za vámi jdu, jestli jsem vám nějak ublížil, slovem, nebo... (a to byl opravdu dozorce, strašně hodnej pán jinak), tak prosím vás mi to odpuste.“ Já jsem se smál a říkám: „ Vážený pane, já už jsem vám všem dávno odpustil.“

Matěj:

Přesto všechno, čím pan Nosek za svůj život prošel, působí při osobním setkání jako velmi pozitivní člověk. Jeho krédo zní:

Víra mě držela a drží na světě, je to alfa a omega mého života.